

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 59. ANUL XIII.

Intr. provinciale din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese de doua ori pe septe-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiu la espeditura
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiulu prenumerati-
unei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 29 Iuliu (10 Aug.) 1865.

Meditatiuni in ajunulu adunarei gen. a As- sociatiunii Transsilvane române pentru litera- tur'a si cultur'a poporului român.

Cate-va dile si Asociatiunea Transsilvana pentru litera-
tur'a româna si cultur'a poporului român si va tine V-a a-
dunare gen. la Abrudu in 37/15 a lunei curente. Amu dori din tô-
ta anim'a ca deca adun. gen. din cei doi ani de mainainte, au fostu
atâtu de putinu cercetate, celu putinu acest'a adunare tinenda in
acelu locu clasicu si plinu de remniscentie pentru Români, se fia
pre câtu se pôte, mai numerosa. — Acest'a adunare are de a
resolvi unele probleme adunc taiatoriie in viitoriulu nostru
literariu nationale, si din astu motivu, fia-care capacitate
barbatu de litere român, fia-care inteligintu, fia-care capacitate
romana are impriosa detoria, a contribui si a inlesni cu luminele
geniului si a culturai sale resolvirea acelu probleme. Intre
acele probleme, loculu primu 'lu ocupa punerea la calea mesu-
reloru necesarie, pentru stabilirea unei unitati in ortografi'a
româna cu litere, ca cu modulu acest'a sa se puna o basa so-
lida atâtu la prosperarea culturai limbei nationale, câtu si la
inlesnirea invetiarei acelei'a din partea strainiloru, cari schim-
besce oricum constelationile de pre orizonulu politicu alu
patriei nôstre, — totu-si voru debu pre viitoriu sa se intere-
seze mai multu de studiulu limbei române, de câtu pâna aci;
si atunci doritorii de a ne studiâ limb'a nôstra, nu voru mai avé
temeiu, a se plânge, ca câte gramatici romanesci, mai atâtea
ortografii avemu. Ba inea unii neromâni, cari dieu, ca se o-
cupa cu stidiulu limbei române, devenira la idea, ca pentru
densii aru fi mai usiôra invetiarea limbei române, usuandu-se
si mai incolo, slovele cirilicé.

Comitetulu Asociatiunii Transsilvane in o siedintia a
sea, a inbratsiatu cu tôta caldur'a iniciativa luata din partea
Asociatiunii nationale din Aradu pentru cultur'a poporului ro-
mân, — in privinti'a unificârei ortografiei române si tota de-
odata a decisu, ca in raportulu seu anuale sa se propuna si re-
comende viitôrei ad. gen. cu totu zelulu pertractarea acestui
obiectulu importantu. —

Va depende deci dela viitôri'a adunare gen. ca acestu o-
biectulu, sa se discutez si ventileze din tôte punctele de vedere,
din partea acelu barbatu chiamati, cari in cursu de mai multi ani,
si au facutu studie seriôse din filologi'a limbei române. Ace-
sti'a barbatu, condusi de geniulu luminelu sele condusi de
resultatele si experientele studiulu indelungate si seriôse, spe-
râmu ca si-voru da tôta silinti'a, ca ortografi'a limbei române
se apara in vestmentulu seu adevratu român si se confina in
sine factorii unei sisteme durabile, capace de unu progresu
gradualu alu limbei si literaturai române amesuratu cerintie-
loru si spiritulu tempului. — Ori-care român amatoriu de lim-
b'a si natiunea sea debue sa dorésca si se lu re din tôta ini-
m'a pentru unificarea ortografiei române, deca
voimu a incungiorâ pericululu, ca nu cumva diferitele divergin-
tie ortografice, se nu ne duca in urma, la divergintie extreme;
ceea ce aru fi cu mare dauna a inaintârei in literatur'a si cul-
tur'a limbei nationale. Eaca dar momentulu importante, ce
indetoreza in modu imperativu, pre fia-care român a luâ par-
te la susu numit'a adunare gen.

Alta problema iarasi momentosa, a cârei deslegare in modu
favoritoriu se ascépta iarasi dela viitôri'a adunare gen., si ca-
rea debuie se atraga cea mai incordata atentiune a barbatiloru
nostri de litere si capacitate, e luarea dispositiuniloru neces-
arie pentru compunerea unui dictionariu etimologicu, a limbei
române. Necesitatea acestui'a s'a recunoscutu si pronunciatu
si din partea adunârei generale tinute la Brasiovu in 1862, si
spre acestu scopu s'a proiectatu si intemeiarea unei sectiuni
filologice carea a mesuratu unui conclusu alu adunârei gen. ti-
nute la Hatiegu in 1864, in anulu curente alu Asociatiunii
186 1/2, a debutu se intre in activitate. Cáci intru adevoru
a veritu tempulu, ca fia-care român se se intereseze a-si cu-
nósce tesaurii limbei sele, cu unu cuventu, a cunósce

ce e romanescu, si ce nu e romanescu in limb'a sea ceea ce
erasi numai avendu unu atare opu, cuprindiatoriu de etimolo-
gi'a cuventelu curatu române, se pôta dobendi. Spre acestu
scopu Comitetulu Asociatiunii a si emisu o provocare câtra
toti acei barbatu de litere, cari s'a ocupatu si se ocupa cu a-
tare specialitate, ca pâna la viitôri'a adunare gen. se binevo-
iésca alu incunoscintia despre respectivele sele operate, ca
asiâ sa se pôta usiurâ si respective inaintâ deslegarea proble-
mei, ce o are viitôri'a adunare gen. in astu respectu. Ce re-
sultatulu va avé acest'a provocare, vomu vedé iarasi la viitôri'a
adunare. pân'acum dupa o luna de dile, dela datulu provocârei,
numai atât'a potemu dice, ca inea nu ne aflâmu in placulu
positiune a poté sierbi cu ôresi-care resultatulu. —

Intre problemele viitôrei adunâri gen. mai vine si luarea
dispositiuniloru necesarie pentru compunerea altui dictionariu in
trei limbe ale patriei. Totu de problemele adunârei gen. dupa
opiniunea nôstra, s'aru tiné si punerea la cale, ca opurile li-
terarie si scientifice, ce in decursulu tempului a aperutu si
apâru pre orizonulu literariu român, sa se censureze, si cele
aflate de bune si cospundiatorie trebuintelu practice ale
Româniloru, sa se recomande, si dopa meritu si potintia, celo
mai distinsé, se se si premieze, ca astu felu nisuintiele lite-
rarie si scientifice se capete incuragiare si animare dupa te-
nôrea §-lui 2., din statutele Asociatiunii. —

Ba, deca medilócele finantiale a Asociatiunii aru concede,
aru fi de doritu, ca sa se faca dispusatiuni si pentru edarea
fizei literarie a Asociatiunii, prevediute in §. 33. din sta-
tutele aceleiasi. (I. V. R.)

Sabiu 26 Iuliu. Astadi sosi aici Esc. Sea d. L. de
MC. conte Crenneville, Presiedintele r. guvernulu alu Trans-
silvaniei. — Astadi plecâ P. Archimandritu nou denumitulu
Episcopu alu Caransebesiului Ioann Popasu la Brasiovu unde
are sa petréca mai multe dile. —

Sabiu 27 Iuliu. Chirotonirea alesulu si denumitulu
Episcopu alu Caransebesiului D. Ioann Popasu se va tiné in
15 Augustu la Resinari in Biseric'a cea mare si binepregatita
spre acésta serbatore de câtra vrednicii nostri fratii Resina-
reni. Chirotonirea o va sevarsî Escellentia Sea Parintele Ar-
chiepiscopu si Mitropolitu Andreiu cu impreuna lucrarea prea-
sântiei Sele D. Procopiu Episcopulu Aradului si cu mai multi
dignitari bisericesci in intielesulu asiediamintelu Bisericii
nôstre, care leginescu, ca chirotonirea Episcopulu are a se face
prin trei seu doi Archierei.

Preasanti'a Sea Dlu Episcopu alu Caransebesiului va
plecâ in Eparchia sea in septeman'a din urma a lunei lui
Augustu, si va tiné instalarea Sea serbatorésca in 5-lea Sep-
tembre, si apoi va luâ cârm'a Eparchiei sele, si o va con-
stitui, si va asiedi'a si Consistoriulu seu eparchialu.

Deci se apropia si diu'a cea multu dorita pentru manga-
ierea fratiloru nostri banatieni, care le va aduce loru pe Archi-
iereulu, pentru carele atâtea ostâri au indreptatu câtra Dum-
nedieu si Imperatu, ca sa-lu aiba nu numai de religi'a loru
stramosiésca, ci si din sinulu iubitei loru natiuni.

Episcopulu Ioann Popasu ca unu dignitariu desevarsitu
cualificatu si pregatitu de a stâ in fruntea unei Eparchie se va
aretâ in mijloculu turmei sele sufletescu cu anórea ferbinte si
cu zelu adevratu apostolescu, dar si cu acea convictiune, ca
are sa intampine multe greutâti, pâna va putea delaturâ pe
acele, si stabili ordinea cea cuviinciosa.

De-si inceputulu fia-cârui lucru este greu, totusi treab'a
inaintéza, unde este lucrare armonica. De aceea sperâmu,
ca tôte greutâtile se voru invinge in urm'a lucrârei armonice
intre Archiereulu si primii Eparchiei.

Sabiu 27 Iuliu. (Focuri.) Asta nôpte pre la un'a
óra, furâmu alarmati in urm'a unui focu in maierii dela pôrt'a

tutnului, care însă n'au apucatu a se estinde mai departe și asiá au arsu numai o claie de fenu. — Sambat'a trecuta vediarămu de aici spre Porcesci fomu mare. Informatiunea ce o avem acum este numai de natură de a ne convinge despre o nouă nenorocire a vre-o 63 de familii, cari au arsu cu totul. Nenorocirea însă nu se restrinse numai prelânga prefacerea în cenusia a caselor și salasielor acelor nenorociti, ci în urm'a prepusului ca cutare individ aru fi fostu urdătoriulu focului, poporul turbatu umblá sa-si faca singuru dreptate. Domnulu Senatoru Rosc'a, carele alergase acolo, prindendu de veste, puse pre suspiciunatul în arestu preventiv, cu scopu de a se face mai tardiu cercetare după densulu de este vinovatú s'eu bá. Poporul însă în furi'a lui cea negioba persistá prelânga aceea, cá sa i se dea prinsulu pe mânile lui, după aceea se încercara sa între preste gendarmii și finantii înarmati în cas'a unde erá prinsu celu în suspiciune de taciunariu. În fine sa díce, ca aflara pe din dosu o feréstra pe unde intrara vre o câti-va la densulu, lu scósera afara si-lu omorira! Rusine și pecatu pentru comun'a Porcesci pentruca s'au aretatu nesupusa legiloru și dirigatoriiloru și si-au petatu mânile cu sângele unui omu, carele chiaru vinovatú sa fia fostu, comun'a nu avea dreptu sa-si isbandéscá asupra-i. — Porcestenii pentru suspiciunea de o crima au seversitu o crima adevérata. — Cercetările asupr'a celoru vinovati la acestu omoru s'au și începutu. —

Sabiiu 28 Iuliu. Din cause neprevédute eri nu s'au potutu tiné siedinti'a comitetului Associat., și asiá s'au amanatu siedinti'a pe Marti'a urmátore. Sperâma ca la siedinti'a acést'a, carea este cea din urma în periodulu de fatia voru luá parte toti on. membri, s'eu déca nu cea mai mare parte dintr'ensii. —

Beiusiu în 30. Iuliu 1865. Biserica gr. or. din Ungari'a posiede unu fondu scolariu, care se manuieste în Pest'a prin o deputatiune numita „Deputatiunea fondului scolariu gr. or.“

Din fondulu acest'a mi se pare se solvescu profesorii preparandiali din Aradu, și s'au solvitú condu-va directorii scolari. Nu sciú acést'a e asiá numitul fondu în ali enabilu, s'eu bá, — atât'a sciú ca sub numirea ce o are nu l'amu vedíutu figurandu pâna astadi între pretensiunile Româniloru fatia cu biserica serbésca.

Deputatiunea acestui fondu manuieste și mai multe fundatiuni, precumu e între altele fundatiunea Românilu Bala, care la începutu a fostu fórte însemnata înse mai târdiu s'au împelínatu prin gefuirea fostiloru cassieri Nedoclansky și Zacharits cari mai în urma s'au sinucisu.

Pe sém'a acestui fondu se díce a se fi obligatu în vechime comunitáțile bisericesci gr. or. ca voru solvi pe fia-care anu câte 1 f. v. a.

Banii acesti'a s'au încassatu pe une locuri pâna la 1848. pe unele nici pâna atunci deplinu, ear de atunci în cóce celu puțin în cerculu Beiusiului nici dela o comunitate nu s'a mai pretinsu.

Acum'a însă fiindu pe tapetu cestiunea despartirei averiloru bisericeii romanesci de acelei serbesci, au cugetatu fratii Serbi, ca aru fi bine încassate și aceste restantii înainte de deciderea cestiunei; resolvirea sumei ce-va cadé în partea Româniloru- nepotandu-se cu securitate scrutá sumele iucurse dela Români- de siguru s'eu prin invoice reciproca s'eu prin guvern se va staveri o suma rotunda, asupr'a cárei'a nu póte avé nici o inriurintia impregiurarea, ca óre încassate suntu restantiile acestea de pe la Români seu bá, iara remanendu ne încassate, negresitu ca Serbi n'aru mai avé nici unu dreptu a le pretinde.

Eu celu puțin asiá credu, cumca acestu motivu i'au îndemnatu pe fratii Serbi a sollicitá la locurile competinti încassarea acestoru restantie; în urmarea cárei'a marítulu Consiliu de locutienintia ung. prin Intimatulu Nr. 31,196—1865. în termini aspri impune protojudelului cercului de Beiusiu (și credu ca și într'alte párti s'a urmatu totu astfelu) cumca dela unspredece comunitáți bisericesci gr. or. din acestu cercu se încasseze câtu mai repede și în câtu se va recere și chiaru cu aplecarea mijlóceloru restringátore — o restantia de 1571 f. 90 xr. v. a pe sém'a fondului scolariu gr. or. din Pest'a, care pretensiune s'aru basá pe contracte, în inticlesulu cáror'a mentionatele comunitáți s'aru fi deobligatu, cumca în fia-care anu voru solvi numitul fondu 10% dela lefile invetiatoresci. Aceloru comunitáți, care suntu în restantia cu 100 f. s'eu mai multu, li se concede cá se dee obligatiuni intabulavere, solvindu dela restantiile capitalisate 6% la anu, iara obligatiunile sa se strapuna la deputatiunea ce supraveghiaza mentionatul fondu în Pest'a.

Capetandu comunitáțile acestea provocare neacceptata, firescú au devenitu în mare perplesitate, cu atâtu mai vertosu ca nici un'a nu sentiesce a fi detórie, și în locu de a solvi

au mersu la avocatulu P. Cosm'a, și l'a imputernicitu ca în numele lor sa faca o declaratiune privitória la acestu intimatu.

Amu avutu ocaziune a-mi decopi'a acea declaratiune, și decum-va cugeti ca nu va fi de prisosu a încunoscinti'a și pe Români din alte párti, ce au făcutu în asta privintia Români din pártile Beiusiului tí-o tramitu în estrasu.

Dupace se declara comunitáțile provocate, cumca de obligatiunile atinse n'au nici o scire, cumca ele nici n'au fostu provocate, nici n'au solvitú pân'acum'a celu puțin cu scirea lor. Acést'a generatiune nu-si aduce aminte se fia solvitú, și chiaru în casulu candu aru esistá nescari obligatiuni, acelea nu potu se oblege numai pe comunitáțile provocate numai pentruca înainte de 1850. au avutu scólele în sinulu lor, ci pe tóte acelea care în privintia scóleloru au conferitu cu densese la respunderea lefiloru invetiatoresci etc. etc. incheia astfelu:

„Dar în fine: Neci chiaru în casulu, candu neconsiderându-se fondatele esceptiuni de mai susu, amu fi siliti se solvimu sumele pretinse, nu le vomu solvi fondulu i scolariu gr. or. din Pest'a; cáci:

„Aceea e lucru cunascutu, cumca Maiestatea Sea Prégratosulu nostu Rege și Imperatu, prin préinaltulu Autografu din 24. Decembre 1864. s'a înduratu a despartí biserica romanésca de cea serbésca, și a restaurá vechi'a Metropolia romanésca, denumindu de Metropoliu și Archieppu pe Esc. Sea Andreiu Baronu de Siagun'a fostulu Episcopu ortodoxu alu Transilvaniei.“

„Aceea inca e cunoscutu, cumca Motropol't'a romanésca numai pentru aceea nu s'a pusu în activitate pâna acum'a, pentruca inca nu s'a potutu infiintiá vr'o invoice între reprezentanti'a româna și serba în privintia despartirei fonduriloru bisericesci; ear greutatea cea mai mare la deslegarea acestei cestiuni provine de acolo, ca de o parte nu se potu cu acuratetia scrutá sumele încurse dela români în fondurile comune pâna acum'a, ear de alta parte ca Serbi nu voiescu se recunósca nici macaru atât'a, câtu li s'a doveditu ca e proprietatea Româniloru.“

„Decum-va dara se afla în restantia nescari sume pe la Români, — pentru mai chiar'a decidere a causei, și chiaru în interesulu Metropoliei romane e mai cu scopu, ca acele restantie sa na se mai încasseze prin manuiitorii actuali Serbi a acelu fondu, ci acelea sa se resemneze ca restantie de-a dreptulu la Metropolia romanésca.“

„Noi deci, ne dochiarâmu cu solenitate, cumca și chiaru în casulu, candu într'adeveru se va dovedí ca suntu în restantie cu v'ro suma fatia cu fondulu scolariu, aceea nu o vomu solvi numai atunci, candu fondurile romanesci voru fi despartite de cele serbesci, și si atunci numai în mânile acelor organe, cari prin Metropolia romanésca voru fi incredintiate cu manuirea fonduriloru nationali.“ Despre aceea s. c. l.

Prin acést'a declaratiune dara Români ortodocsi din cerculu Beiusiului o spunu curatu în fatia Guvernului, cumca în mân'a Serbiloru nu-si voru mai depune crucerulu, i arata cumuca ascépta cu nerabdare tempulu candu se voru vede odata desfăcuti cu totul de îngânfat'a ierarchia a acestui poporu, cu care numai atunci póte trái Românilu în frátietate sincera, decum-va li voru fi impartiti colacii.

Asceptâmu, și suntu convinsi cumca bunatatea, și iubirea de dreptate, cari suntu cele mai pretióse petri scumpe ce stralucescu în corón'a ce acopere luminatulu capu a prébunului nostru Monarchu, nu va întârdiá a multiamí pe deplinu justele nóstre dorintie.

Denumirea Archimandritu-Protopopului D. Ioane Popasu de Episcopu alu diecesei Caransebesiului, ne-a umplutu și pe noi de bucuria. Acést'a denumire bine nimerita inca serbesce de o eclatanta dovéda, cumca Maiestatea Sea cunósce dorintiele nóstre, și la tempulu seu se si implinesce; cáci eu, și cu mine credu ca toti Români suntu convinsi, cumca chiaru și în casulu acél'a, candu conformu canóneloru constitutiunalei și independentei biserice orientale, s'aru fi conchiamatu biserica, ca ea însă-si sa-si aléga pe pastoriulu seu, alegerea n'aru fi cadíutu pe altulu, decâtu pe nou denumitul episcopu care credinciosu Domnitoriului seu, tóta vtéti'a si a sacrat'o inflorirei și innaintárei bisericeii și natiunei sele.

Noi inse nu facemu taina nici din aceea, ca bucuria nóstra erá mai perfepta, decumva denumirea erá premersa de a l e g e r e a Episcopului, — și credemu ca atâtu denumirea Motropol'tului, câtu și a Episcopului de asta data si — afla motivarea numai în oportunitate, iara pe viitoriu se va pastrá neatinsa a u t o n o m i a bisericeii nóstre.

Diuarele vorbescu, cumca Patriarchulu serbescu, se va numi de acum înainte „Patriarchulu bisericeii gr. or. diu Austri'a.“

Acésta procedura misterioasă ni însuflă grigea, cumca de-cumva s'aru implini voi'a Présântiei Sele, noi iaresi amu deveni sub tutoratulu serbescu; inse acést'a e cu nepotintia. Maiestatea Sea in préinualtulu Autografu din 24. Decembre 1864. indreptatu câtra Archiepiscopulu romanescu dice: „ amu incuviiti tu ca pentru asesti'a (adeca: Români gr. or. din Transsilvania si Ungari'a) sa se infintiedie o Metropolia i n d e p e n d i n t e, c o r d i n a t a cu cea serbésca.

Asiadara fiindu biseric'a noastră independinte, nu pôte a-terná dela cea serbésca, si fiindu biseric'a noastră coordinata, nu pôte deveni sub o r d i n a t a celei serbesci. Deci Patriarchulu serbescu nu se pôte numi Patriachu, căci gr. orientalii suntemu si noi, si fiindu autoritatea Metropolitului sub a Patriarchului, Metropolia noastră eo ipso aru deveni subordinata Patriarhiei, alu cărei'a capu fiindu totodata capulu bisecei serbesci, biseric'a noastră aru deveni sub o r d i n a t a celei serbesci, iara acést'a in puterea susu-laudatului Autografu Imperatescu nu se pôte intempra.

Dar in fine, ca biseric'a noastră se recunósca unu Patriarchu necanonicu, se recere si consensulu densei, si fiindu ea adunata in sinodu, negresilu ca nu va fi mai putinu jelósa de drepturile sele, ca in acei tempi mai vitregi de câtu acumu, candu reposatulu Patriarchu Rajaciu voiá sasi estinda radiele patriarhiei sele si asupr'a bisericei noastre, ce inse in urmarea protestului bisericei noastre nu-i succese, si mori cá Patriarchu serbescu si numai Metropolitu romanescu. Noi avemu Patriarhii nostri ecumenici, si nu voimu nici nu potemu a creá alții; dáca fratii serbi au lipsa de Patriarchu nationa l n i c u; facasilu, tinasilu noi nu le stámu in cale, in sa nici nu vomu suferi, cá sa ni-lu obruda si nóua.

Cu aceste-mi inchiaiu corespundinti'a, care si asiá deveni pré lunga, esprimandu dorinti'a generala de pe la noi, ca ni-aru fórte placé se vedemu conchiamandu-se s i n ó d e câtu mai curendu.

V i e n n ' a in Augustu 1865. On. Redactiune! Alaltaieri parasí Cancelari'a fostulu Vice Cancelariu Baronu Reichenstein si alaltaieri a priimitu gratulatiunea corpului dirigatorescu alu Cancelariei aulice nou denumitulu conducatoriu alu eii, Generalulu de cavaleria Franciscu Haller Conte de Hallerkeó. Sórtea cuventárei picase pré Baronulu Friedenfels, cá celu mai betránu consiliaru aulicu, carele lu salutá pré Esc. Sea D. Generalu in limb'a germana intr'o cuventare scurta dar amesurata dicendu: ca jurandu oficiantii Cancelariei credintia si supunere Mai. Sele c. r. apostolice toti si tinu de detorinti'a cea mai sánta a implini mandatele Preainaltu aceluasi si asiá Escellentia Sea cá antepusulu Cancelariei de Maiestatea Sea denumitu, pôte contá pré supunere si concursu deplinu intru seversirea totoruru agendelor dela celu d'antáiu pâna la celu de pre urma oficialu. Esc. Sea Conte Haller erá imbracatu in uniform'a de generalu de husari si responsa la acést'a salutare in limb'a germana, dupa cum ni se referéza cam urmatórele:

Eu sum in versta adunca si n'amu umblatu dupa acestu postu, Mai. Sea c. r. apostolica mi-a mandatu in sa (befohlen) a conduce trebile Cancelariei aulice transsilvane si eu mi voiú dá tóta silinti'a a implini deplinu mandatulu preainaltu, datoriu semtiendu-me cu supunere si credintia nemarginita pâna la mórte. Aseptu ca mi veti dá totu concursulu Dniei Vóstre spre implinirea preainaltelor mandate si me veti intempiná cu incredere, cum ve intempinu si eu, si voiú avé inaintea ochiloru promovarea binelui intregului câtu si a fia-cáru'i'a in parte.

Dupa aceea i s'a prezentatu fia-care oficiantu conversendu cu ei in limb'a magiara. Esteriorulu Dlui Generalu si conducatoriu alu Cancelariei e placutu, atragatoriu, cá a unui betránu blandu, se vorbesce ca sa fia aprópe de 70 de ani.

E latita seirea prin cercurile cancelariale ca se va denu-mi si unu Vicecancelariu pentru Transsilvani'a, si anume Magiarii mentionau de Baronulu Alessandru Aporu, care aru fi in Ungari'a in servitiu publicu. *)

Alte stramutári nu se ascépta de o camdata in personalulu Cancelariei aulice. Ce se atinge de limb'a oficiului in sa dupa unele precedinti intemplate in dilele aceste se vede ca precum sub Vicecancelariatulu Baronului Reichenstein s'a fostu introdusu de facto limb'a germana, asiá acum totu de facto se va restitui iara cea magiara, precum a fostu pre tempulu Baronului Kemény.

Se crede ca in regiunile mai inalte nu vreau sa scia inca nimicu de uniunea Transsilvaniei cu Ungari'a, si de aceea n'a picatu sórtea pre unu B. Iosic'a ori Banffy. Cumca in sa principiulu egalei indreptatiri nationale pentru Transsilvani'a se va sustiné — si duce mai departe la implinire socotu a urmári afara de reflexiunile obicinuite la pronunsierea si santionarea solena a acelu'i'a din dóue intemprári mai nóue.

*) Noi audiamu de Lazaru Aporu. Red.)

E lucru cuoscutu pré aici ca togm'a realisarea egalei indreptatiri nationale a fostu acelu punctu care a decisu sórtea Cancelarului Ungariei Zichy si a ajutatú indirecte tare la caderea ministeriului Schmerling. Locotieninti'a din Pest'a facusa proiectulu de lipsa pentru un'a propusetiune regésca la viitórea dieta a Ungariei, si Cancelari'a aulica ungara a desbatutu despre tem'a acést'a in câte-va siédintie, cu mare focu, unde un'a minoritate energioasă sprijinita de votulu Cancelarului insusi nedinea a scóte la cale unu proiectu de propusetiune regésca, care sa-si multiamésca tóte nationalitáatile nemagiare. Propunerea Cancelariei ajunsese in cabinetu, si aci lu momentulu candu partid'a care a ajunsu acum deasupr'a, sa aieptá inea odata din tóte poterile spre a impedecá intarirea aseminei propusetiuni promitiandu ca dens'a se va silisíe in stare a impacá caus'a nationalitátiloru si in altu modu mai usioru, mai putinu vatematoriu de drepturile istorice. Atunci mesirea scriile de diferentia între Conte Zichy si Pálffy, care din urma e unulu dintre cei mai aprigi opumnatori alu principialui nationalitatei. Atunci esi la lumina si brosiur'a lui Eötvös despre cestiunea nationalitátiloru.

Din fonte credivera audu ca conditiunea de a impacá nationalitáatile de-si sub alta forma decátu cum voiá Conte Zichy adeca ministeriulu Schmerling s'a postitu si dela noii barbati ai cármuirei, si s'au apromisu a o implini. In legatura cu acést'a si cá intarirea celoru díse e un'a resolutiune préinalta din finea lui Iuliu prin care s'a refusatú propunerea presidului Cancelariei facuta sub tempulu Baronului Reichenstein de a creá 2 posturi de translatori mai alesu pentru limb'a romána la Guberniulu r. transsilvanu, cu aceea observare cum audu ca: fiindu introdusa in Transsilvani'a prin lege egal'a indreptatire si folosire a limbelor patriei in oficiu, e de prisosu a creá translatori de órece dela fia-care oficiantu se presupune si ascépta sa scia tóte trele limbile tierei.

Asiá si nu altu cum suna resoluti'a esita dela intrarea noului ministeriu incóce!

Dreptu ca nu e bine a fi optimistu in sensulu acél'a ca sa punemu mánile in sinu asceptandu ce va da tergulu si noroculu, si sa aflámu si cele rele de bune, in sa optimistu in intielesulu acél'a asiú vrea sa fimu cu totii, cá nime sa nu se sparia de tóta umbr'a, ci sa creá firmu in viitorulu nationei, si asiá cu voia buna si energia sa procedá inainte intru castigarea si asigurarea drepturiloru nationali.

Mai viia acum adunári comitatense cá dela 1861 căci si noi avemu sa ne provocámu la legi dietali, si decá nu vorú vré sa scia de ele acéi'a, cari de voia buna n'a intratu in dieta, cu státu mai putinu le potemu recunósce noi a le lorú, la a cároru promolgare nici ca ne-a lasatu sa intrámu in dieta, pâna nu le-a gatatu.

Adi se tine antái'a conferintia între Conte Haller, Cancelarulu Mailatu ministrulu Eszterházy si Conte Crenneville, in incaperele Cancelariei aulice transsilvane. Obiectulu pertractárilor sa fia diet'a magiara si transsilvana. Conte Crenneville sta acum mai siguru in postu decátu mai nainte sub Baronulu Reichenstein, cu care avuséra de asta tótna nu putine diferentie.

Se aude, ca Escellentia Sea noulu conducatoriu alu Cancelariei transsilvane si va luá locuinti'a in zidirea cancelariala, ce aru fi in totu chipulu ceva din usulu de diunainte de 1848.

Prospectu politicu.

Maiestatea Sea Imperatulu, ne spune „Press'a“ cea betraná din Vienu'a, ca au sositu Sambat'a trecuta dela Ischl si ca in aceea si au conchiamatu consiliulu ministriloru la o conferintia. Cestiunea desbateri in acestu consiliu nu se scia. Diuaristic'a aduce in sa intemprarea acést'a in legatura cu de atátea-ori repetit'a cestiune a ducatelor Schleswig-Holstein. Lumea crede ca pertractárilu între cele dóue poteri mari nemtiesci in dilele din urma n'au potutu aduce lucrulu intr'atát'a încátu sa se póta scí care va fi deslegarea. Dar nici stadiulu in care se afla aceea nu se scia, si pâna astadi avemu numai coniecturi. Care va fi in sa deslegarea acestorú incurcaturu va aterná dela conferintiele ce se voru tiné acum in Vienn'a.

Despre Austri'a se respandise mai multe conjecturi si adeca, ca fatia cu starea actuala finantiala si cu putetiunea ei vis-a-vis de Itali'a, si in fine fiindu ducatele cestiunate preste mâna, se va lassá in voieli cu Prussi'a. Despagicurile ce aru avé sa le capete Austri'a pentru concessiunile facende Prussiei le cauta unii in Silozia, alții la Dunarea de josu. La ceste din urma respunde „Temps“ din Parisu, ca o astfelu de combinatiune e chimera, pentruca „caus'a tieriloru dunarene (Romani'a) e o cestiune a dreptu-

lui de statu european. Autonomi'a loru s'au facutu prin concucerarea totoruru poteriloru mari si s'orte a loru viitoare nu mai e o intrebare familiara, carea sa se poata decide pe cale privata de Austria si Prussia. Russia nu aru pota privi cu sange rece estinderea Austriei pana la gurile Dunarei si ori care incercare de felulu acest'a n'aru fi altu ce-va decatu sternirea cestiunei orientale."

Prussia carea pune tote in miscare de a capeta hegemoni'a in Germani'a si pote si mai multu, staruiesce pentru unu tractatu comercialu intre reuniunea vamala, carea consta din cele mai multe state ale confederatiunei germane si intre Itali'a. Se crede realizarea intreprinderii acestei'a pentru ca e spriginita nu numai de negociatori si fabricanti, ci si de organele partidei ce porta epitetulu: kleindentsche.

Prussia incepe de acum a-si cerca puterea influentiei sele in Germani'a. Legatul prussianu dela curtea din Wurtemberg a datu unu pravamine pentru purtarea unui ablegatu alu came rei wurtembergiane, carele si-au aretatu simpatih'a sea catra ablegatii camerei prussiane disolvate si cu deosebire, carii catra acci'a casa demonstreze dlui de Bismark au vrutu se tina o festivitate demonstratore in Coloni'a.

Contrageri de trupe prussiane in Silezi'a si armările fortaretieloru iara vinu la ordinea dilei.

In Franci'a s'au terminatu in dilele trecute alegerile membriloru muncipali, cari au esitu mai in tote partile in favorea liberaliloru. Unii sanguinici credeau, ca acum regimulu numai are dile multe. Inse dupa cum se vede Napoleonu nu se confunda nici decum, ci se dice ca mediteza asupra unoru reforme si libertati noue. „Pays“ vorbesce despre o apropiare intre Itali'a si Austria celu putinu in cele formale si comerciale.

Din Itali'a avemu de inregistratu ca pertractările intre Pap'a si regele Victoru Emanuel iara se voru reincepe. Brigantagiulu inca nu e stinsu cu totulu si acum se mai adauge o alta calamitate, coler'a.

Iu Spania a produsu recunoscerea Italiei o turburare ne spuse. Tote partidele, care dieci de ani au sustinutu flacar'a resbelului civilu, si radica adi capulu.

Unii din Partid'a carlistiloru au si alergatu la Triest unde se afla veduv'a lui Don Carlos si infantii lui Don Iuan si au tinutu consilii, ca ore n'aru fi tempulu de o resculare in favorea fiului celui mai mare a lui Don Iuan. Partid'a radicaliloru inca aru vrea o resculare iu favorea regelui Portugaliei.

Solulu Italiei au sositu in Madrid si celu alu lui Franz. II din Neapolea au capetatu insciintiarea, ca missiunea lui au incelatu. Acest'a si-au loatu marc'a regatului seu de odinora, au datu unu protestu la curtea din Madridu si apoi s'au rarasu.

Catalogulu

Cărtiloru bibliotecei Asociatiunei transsilvane pentru literatur'a româna si cultur'a poporului românu.

(Crtinuaru.)

Nr. 121 Tssauru de monumente istosice de A. Papiu Ilariannu — Tom. I fasc. 2, 7, 8, 9, 10, 12. — Tom. II fasc. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12. — Tom III. fasc. 2, 3, 4, 5, 6, 7. — in câte doue esemplare. Bucuresci 1862— daruite (de d. autoru.)

122. Jahrbuch der kk. geologischen Reichsanstalt. — 1. ster Jahrgang 1850 Nr. 1, 2, 3, 4. — 2. Jahrgang 1851 Nr. 1, 2, 3, 4. — 3. Jahrgang Nr. 1, 2, 3, 4. — 9. Jahrgang 1858 Nr. 1, 2, 3, 4. — 10. Jahrgang 1859 Nr. 1, 2, 3, 4. — 11. Jahrgang 1860 Nr. 1, 2, 3, 4. — 12. Band Nr. 2-4; 1863 - 13. Band Nr. 1-4; 1864 - 14. Band Nr. 1-3; 1865 - 15. B. Nr. 4 u. 5.

123. Vieti'a lui C. I. Agricola de D. Gavriilu I. Munteanu, Directoru iu Brasiovu, — 1865 (daruita de autorulu.)

124. Manualulu de Geografia de G. I. Munteanu, — Sabiiu 1864, (daruita de autorulu.)

125. Asiés'a programn a Gimnasiului românu din Braiovu, cu I-VII. classe in 2 esempl. — Sabiiu 1865 (daruita de D. Directoru Gavr. Munteanu.)

126. Germani'a séu situatiunea, datinele si poporele ei de G. I. Muntranu, — Sabiiu 1864 (daruita de autorulu.)

127. Gramatic'a latina de G. I. Munteanu, — Brasiovu 1863 (daruita de autorulu.)

128. Gramatic'a Româna de G. I. Munteanu, — Sabiiu 1863 (daruita de autorulu.)

129. Geografi'a biblica, séu descrierea locurilor sante de G. I. Munteanu Brasiovu 1864, (daruita de autorulu.)

130. A don'a programa a Gimnasiului micu românu din Brasiovu de G. I. Munteanu. — Brasiovu 1865/60.

131. A trei'a programa a Gimnasiului micu românu din Brasiovu de G. I. Munteanu. — Brasiovu 1861/3.

132. A patr'a programa a Gimnasiului românu din Brasiovu cu I-V classe. — Sabiiu 1863.

133. Carte de lectura romanésca de G. I. Munteanu, Brasiovu 1861, (daruita de autorulu.)

134. Suferintiele Junelui Werter din Góthe — Bucuresci 1842, (daruita de G. I. Munteanu Directoru.)

135. Computulu in scóla populara de I. Popescu prof. — Sabiiu 1864, (daruita de autor.)

136. Fundu Relegiunariu alu bisericei dreptu credinciose resaritene din Bucovin'a — Cernauti 1865 de Aaronu Pumnulu, (daruita de autorulu.)

137. Oesterreichischer Bericht über die Internationale Ausstellung in London 1862 von Prof. Dr. Joseph Arenstein — Wien 1863 — (daruita din partea Inaltului Guberniu regiu in folosulu bibliotecei Asociatiunei.)

138. Entwurf eines meteorologischen Beobachtungssystems für Oesterreichische monarchie mit 15 Tafeln v. Karl Kreil, Wien 1850. — (daruita din partea Academie imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

139. Bericht an die kaiserliche Academie der Wissenschaften, von Prof. A. Schrötter, Wien 1850 (daruita din partea Academie imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

140. Kalender der Flora des Horizontes v. Prag von Carl Fritsch, Prag 1862. (daruita din partea Academie imp. de sciintie din Vienn'a.)

141. Erläuterungen zur geologischen Earthe der Umgebungen von Krems u. vom Manhartsberg von Joh. Czjzek — Wien 1853, (daruita din partea Academie imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

142. Tafeln zu dem Vortrage: Der polycarpische Bpparat der kk. Hof-u. Staatsdruckerei zu Wien von Alois Auer, — Wien 1853, (daruita din partea Academie imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

143. Anleitung zu den magnetischen Beobachtungen von Carl Krail; Wien 1858, (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

144. Sitzungsberichte der kk. Academie der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe Jahrgang 1848. Heft 1-5, Wien 1848. (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

145. Sitzungsberichte der kk. Academie der Wissenschaften. — Historisch-Philosophische classe Jahrgang 1848, Heft 1-5, Wien 1848, (daruita din partea Academie imp. de sciintie din Vienn'a.)

146. Sitzungsberichte der kais. Academie der Wissenschaften. — Historische-Philosophische classe, Jahrgang 1849 Heft von Jänner bis Dozember. — Wien 1849 (9 Heft). (daruita din partea Academie imperatesci de sciintie din Vienn'a.)

147. Sitzungsberichte der kais. Academie der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe, Jahrgang 1849 vi Jänner bis Dozember Heft Wien 1849 (9 Heft), (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

148. Sitzungsberichte der kais. Academie der Wissenschaften. — Philosophisch-Historische classe Jahrg. 1850, I u. II Abtheilung von Jänner bis Dozember. — Wien 1850 (71 Stück) (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

149. Sitzungsberichte der kais. Acad. der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe, Jahrg 1850, I u. II Abtheilung v. Jänner bis Dozember (10 Stück) Wien 1850 (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

150. Sitzungsberichte der kais. Acad. der Wissenschaften. — Philosophisch-Historische classe, Jahrg. 1851, VI Band, Heft 1-5; VII Band, Heft 6-10 - Wien 1850 (1 volume) (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

151. Sitzungsberichte der kais. Academie der Wissenschaften. — Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe, Jahrg. 1851, VI Band Heft 1-5, VII Band, Heft 6-10; Wien 1850 (9 volume) (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

152. Sitzungsberichte der k. Academie der Wissenschaften, Philosophisch-Historische classe, Jahrg. 1852, VIII Band, Heft 1-5; IX Bane Heft 1-5 (8 Stück) Wien 1852. — (daruita din partea Academie imp. de sciintie din Vienn'a.)

153. Sitzungsberichte der k. Academie der Wissenschaften, Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe Jahrg. 1852, VIII Band, Heft 1-5; X Band, Heft 2, (11 Stück) Wien 1852 (daruite din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

154. Sitzungsberichte der k. Academie der Wissenschaften; Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe Jahrgang 1853; X Band, Heft 1-5; XI Band, Heft 1-0 (8 Stück) Wien 1853 (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

155. Sitzungsberichte der k. Academie der Wissenschaften; Philosophisch-Historische classe, Jahrg. 1853, X Band Heft Nr. 1-5 X Band, Heft 1-5 - (9 Stück) Wien 1853, (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

156. Sitzungsberichte der k. Academie de Wissenschaften, Jahrg. 1854 Philosophisch-Historische classe XII Band, Heft 1-5; XIII Band, Heft 1 u. 3. XIV Band, Heft 1 u. 2; (9 Stück) Wien 1854 (daruite din partea Academie imp. de sciintie din Vienn'a.)

157. Sitzungsberichte der k. Academie der Wissenschaften; Mathematisch-Naturwissenschaftliche classe; Jahrgang 1854; XII Band, Heft 1-5; XIII Band, Heft 1 u. 3; XIV Band, Heft 1 u. 2 (10 Stück) Wien 1854 (dar. din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

158. Sitzungsberichte der kais. Academie der Wissenschaftliche classe XV Band, Heft 1 u. 3. XVI Band, Heft 1 u. 2, XVI Band, Heft 1 u. 2; XVII Band, Heft 1-3; XVIII Band, Heft 1 u. 2. — Wien 1855 (10 Stück) (daruita din partea Acad. imp. de sciintie din Vienn'a.)

159. Sitzungsberichte der k. Academie der Wissenschaften Philosophisch-Historische classe; Jahrg. 1855; XV Band, Heft 1 u. 2; XVII Band, Heft 1-3; XVIII Band, Heft 1 u. 2 (9 Stück) Wien 1855 — (daruita din partea Academie imp. de sciintie din Vienn'a.)

(Va urmá.)

Nr. 28—2

De Limbriku Kordelatu (Vorne collatio) Vindock fără durere și pericolu în 2 ore Dr. Bloch în Viena, Praterstrasse No. 42. — Deslușiri se dau prin scrisori francate. — Medicamente ku modulú întrebunțării se trimite ku postá.